MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Menetämme puolustuskykymme huomaamatta ja melkein vahingossa.
JUKKA TARKKA SATAKUNNAN KANSASSA

Lapsissa ja nuorissa Suomen tulevaisuus

Päättäjät joutuvat varsinkin taloudellisesti vaikeina aikoina tekemään epämiellyttäviä päätöksiä. Veroja korotetaan ja leikkauslistoja laaditaan. Huolimatta siitä, että päätöksiä perustellaan monin eri tavoin, on niiden kohdentaminen aina jonkinasteinen arvovalinta.

Siinä, miten tehdyt päätökset käytännössä vaikuttavat, on suuria eroja. Usein valtiontaloudessa tehtävät säästöt lisäävät menoja esimerkiksi kunnissa. Kokonaistaloudellinen vaikutus jää pieneksi.

Yleisenä periaatteena on ollut puolueista riippumatta, ettei lasten ja nuorten eduista leikata ensimmäisenä. Tämä periaate näyttää nyt murenevan.

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) johtama hallitus päätti, ettei lapsilisiin tehdä indeksitarkistusta vuosina 2012–2015. Tarkoitus on, ettei leikkausta korvata myöhemminkään. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että lapsilisät ovat vuonna 2015 kahdeksan prosenttia pienemmät kuin kuin ilman leikkausta.

Sosiaali- ja terveysministeriön arvion mukaan lapsilisien leikkaus lisää toimeentulotukimenoja 2–3 miljoonaa euroa jo vuonna 2013.

Myös kotihoidontuki on taas pääministerin leikkauslistalla. Hänen mielestään yhteiskunta menettää verotuloja ja naiset asemiaan työmarkkinoilla, koska he hoitavat lapsiaan kotona. Samoilla linjoilla on myös Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n uusi puheenjohtaja Jyri Häkämies.

Kotihoidon tuki on noin 330 euroa kuukaudessa. Joissakin kunnissa sitä korotetaan vielä erillisellä kuntalisällä. Kuntalisien maksamisen ymmärtää, koska kunnille päivähoidon kustannukset ovat huomattavasti suuremmat.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen laskelmien mukaan huolimatta siitä, että päivähoitomaksut ovat nousseet, kattavat ne vain noin 14 prosenttia kustannuksista. Alle kolmivuotiaiden kotihoito tulee kunnille huomattavasti edullisemmaksi kuin se, että lapset vietäisiin hoitoon.

EK:n huoli äitien syrjäytymisestä työelämästä on vähintäänkin liioiteltu. EK:n itsensä viime vuonna julkistaman selvityksen mukaan alla kolmevuotiaiden lasten äitien työllisyysaste on kylläkin runsaat 50 prosenttia. Mutta yli kolmevuotiaiden lasten äitien työllisyysaste nouseekin jo lähelle 80 prosenttia. Se on Euroopan huipputasoa.

Viime keväänä järjestettiin mielenosoitus kotihoidontuen leikkaussuunnitelmia vastaan.

Kokonaisuudessaan suomalaisten naisten työllisyysaste on Latvian jälkeen Euroopan toiseksi korkein. Heikoin työllisyysaste Suomessa on nuorilla miehillä.

Tärkeintä kuitenkin on, että asiantuntijoiden mukaan alle kolmivuotiaan lapsen kehityksen kannalta paras hoitopaikka on koti. Onkin outoa, että lasta kotona kotona hoitavia äitejä yritetään syyllistää valinnastaan.

Hallitus on asettanut tavoitteekseen, että Suomi on maailman osaavin kansa vuonna 2020. Kannatettava tavoite, mutta sen saavuttamista ei helpota yhtään koulutukseen suunnitellut leikkaukset.

Ammatillisesta koulutuksesta aiotaan supistaa yli 7 000 oppilaspaikkaa. OAJ:n mukaan jo nykyisellkäänkin 5 000 nuorta jää ilman peruskoulun jälkeistä koulutuspaikkaa. Koulutuspaikkoja supistetaan eniten maakunnissa ja koulutusta siirretään pääkaupunkiseudulle ja maakunnissakin maakuntakeskuksiin. Keskittämisestä seuraa muun muassa asuntojen hintojen nousu.

Suomessa ollaan aiheellisesti huolissaan ikääntymisestä. Parasta valmistutumista kansakunnan harmaantumiseen on tarjota paras mahdollinen kasvuympäristö lapsille ja koulutusta nuorille. Heidän varassaan todellakin on Suomen tulevaisuus.

Suomalaisten naisten työllisyysaste on Euroopan toiseksi korkein.

Metsä nielee hiiltä

Metsien merkitys ilmastolle jää tavalliselle kadunmiehelle kovin hämäräksi, jos käsityksen koettaa perustaa ilmastokeskusteluun ja ilmastopolitiikan päätöksiin.

Puheilla ja päätöksillä ei voi muuttaa sitä tosiasiaa, että mitä nopeammin metsä kasvaa, sitä enemmän se sitoo hiilidioksidia.

Lisää sekaannusta voi olla luvassa uuden, valmisteilla olevan ilmastolain myötä. Se asettaisi päästövähennystavoitteet myös päästökaupan ulkopuolisille elinkeinoille, kuten metsätaloudelle.

Jos lainsäätäjä kirjaa tavoitteita, on selvää, että ne ohjaavat kohteena olevien elinkeinojen viranomaissäätelyä. Tiedossa olisi taatusti uutta byrokratiaa. Vaadittaisiinko hakkuulupaan jatkossa kenties selvitys yksittäisen toimenpiteen ilmastovaikutuksista?

Metsiä on tähän saakka kohdeltu kehnosti ilmastopäätöksissä. Kun tieto päästöoikeuksien kaupasta aikanaan tuli, metsänomistajat ymmärsivät omistavansa hiilinieluja, joille nyt määriteltäisiin myös rahallinen arvo.

Vaan eivätpä päässeet metsänomistajat myymään päästöoikeuksia. Metsät toki laskettiin kansalliseen hiilitaseeseen, Suomen yhteiseksi hyväksi.

Ihmeitä tapahtui vuosi sitten Durbanin ilmastokokouksessa. Siellä Suomen metsien hiilinielut muuttuivatkin päästöksi – muuhun käyttöön siirtyvä metsäala pienentää hiilinielua, mikä johtaa Suomen korvausvastuuseen.

Tämä kymmenien miljoonien eurojen vuosittainen vahinko myönnettiin EU-tasolla vääryydeksi Suomea kohtaan. Kiitokseksi siitä, ettei Suomi kaatanut Durbanin sopimusta, EU lupasi myöhemmissä päätöksissä hyvittää vahingon. Näitä päätöksiä on turhaan odoteltu.

MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila kaipaa uusien rajoitusten sijaan kannustavaa järjestelmää, jossa metsänomistajat saisivat korvauksen tuottamastaan hiilinielusta (MT 21.11.).

Tämä poikkeaisi monesta muusta ilmastotoimesta tehokkuudellaan, ymmärrettävyydellään ja oikeudenmukaisuudellaan.

VIERASYLIÖ

Metsien jatkuva kasvatus kannattaa

Valtakunnan metsien inventointitiedot (VMI) osoittavat, että pääosa Suomen metsistä on edelleen eri tavoin erirakenteisia.

Yleisin rakenne on sellainen, jossa pieniä puita on eniten ja isoja vähiten eli runkolukujakauma on laskeva kuvaaja. Niitä kutsutaan säännöllisen erirakenteisiksi (eri-ikäisiksi), ja ne ovat sellaisinaan suoraan käsiteltävissä jatkuvalla kasvatuksella.

Kerroksellisen erirakenteiset ovat helposti palautettavissa säännöllisen erirakenteisiksi, mutta myös kaikki tasarakenteiset ovat parilla kolmella hakkuukerralla palautettavissa luonnonmukaisesti erirakenteisiksi.

Siten kaikkia Suomen metsiä voidaan niin halutessa hoitaa jatkuvalla kasvatuksella. Jatkuva kasvatus on yhdistelmä monenlaisia tilanteen ja tarpeen mukaisia käsittelyjä, joita nimen mukaisesti yhdistää tavoite säilyttää metsä jatkuvasti eriasteisesti puustoisena. Siten menetelmä on vastakohta jaksolliselle kasvatukselle (alaharvennus-avohakkuu-viljely).

Jos tarkastellaan, millaiset metsäkohteet olisivat parhaiten sopivia ja tuottavimpia nykykäytäntöön verrattuna, voidaan lähteä liikkeelle taimikoista ja nuorista puustoista.

Raivaamattomat ja ”hoitamattomat” taimikot ja nuoret puustot ovat hyviä jatkuvan kasvatuksen kohteita. Niiden kasvatus jatkuvalla kasvatuksella on selvästi taloudellisempaa kuin alaharvennukset.

Näin ollen kannetaan turhaa huolta ”hoitamattomista” taimikoista. Niitä on useita satoja tuhansia hehtaareja ja niihin haaskataan paljon rahaa tukiaisina ja metsänomistajilta.

Menetelmiä voidaan vaihtaa

Kaksikerroksiset ja raivaamattomat harvennus- ja uudistuskypsät metsät ovat myös välittömästi hoidettavissa jatkuvalla kasvatuksella. Niiden käsittely siten on myös tutkimusten mukaan taloudellisesti kannattavampaa kuin alaharvennusten jatkaminen tai uudistamishakkuiden käyttäminen.

Usein kuvitellaan, että jatkuva kasvatus sopisi vain valtapuustoltaan vanhoihin kliimaksivaihetta lähellä oleviin kuusimetsiin. Niissäkin voidaan toki jatkuvaa kasvatusta harjoittaa heti voimakkailla hakkuilla, mutta ne eivät ole optimaalisia kohteita.

Nykymetsänhoidon kannattavuuttakin voidaan parantaa siirtymällä yläharvennuksiin ja luontaiseen uudistamiseen, mutta silloin lähestytään myös metsän jatkuvasti peitteellisenä kasvatusmenetelmiä eli jatkuvaa kasvatusta.

Raja ei tällöin suinkaan ole mikään veitsenterävä, ja tarpeiden sekä tiedon kasvun myötä menetelmiä voidaan vaihtaa missä vaiheessa tahansa.

Ongelmat ovat enemmän asenteissa kuin faktoissa.

On useita keinoja tutkia ja verrata eri kasvatusmenetelmien taloudellisuutta ja samalla myös vaikutuksia esimerkiksi metsien monikäyttöön ja monimuotoisuuteen.

Jälkimmäisten osalta puuttuu vielä paljon mittareita, mutta paljon tiedetäänkin vaikkapa marja- ja sienisadoista. Kaikki aineettomatkin arvot on jotenkin arvotettavissa jopa rahalla. Tällä saralla olisi paljon tutkimustyötä tehtävissä ja tarvettakin.

Kannattavuudessa on suuria eroja

Jatkuvan kasvatuksen oppikirjassa (Pukkala-Lähde-Laiho) esitetään jatkuvan kasvatuksen eritasoiset mallit kaikille kasvupaikoille eri puolille Suomea. Mallit perustuvat noin 50 000 puun mittaukseen. Samalla esitetään mallit muiden rakenteiden palauttamiseksi säännöllisen erirakenteisiksi.

Taloudellisia tuotos- ja kannattavuusvertailuja tehdään eri vaihtoehtojen välille. Nykykäytäntö menestyy vertailuissa hyvin huonosti, ja vain jotenkuten, jos rahalle ei panna mitään arvoa. Vertailuihin on otettu mukaan myös muun muassa hiilensidonta, mustikkasato, monimuotoisuus ja maisema-arvot.

Pelkässä määrällisessä puuntuotannossa ei ole kovin suurta eroa jatkuvan ja jaksollisen kasvatuksen välillä. VMI-datat ja pitkäaikaiset kenttäkokeet osoittavat, että täsmälleen vertailukelpoisissa oloissa jatkuva kasvatus tuottaa useimmin enemmän puuta.

Kun mukaan otetaan taloudellinen kannattavuus, ero jatkuvan kasvatuksen hyväksi suurenee sitä enemmän mitä suurempi korkovaatimus on. Kun mukaan vertailuun otetaan erilaisia monikäyttöarvoja, sitä suuremmaksi ero jatkuvan kasvatuksen hyväksi nousee.

Jatkuvan kasvatuksen mallituksissa ja muissa laskelmissa on käytetty edustavia ja kattavia VMI-tietoja sekä pitkäaikaisten kenttäkokeiden tuloksia sekä erillisiä muun muassa metsien rakennetta käsitteleviä tutkimuksia.

Esimerkiksi Sarvaksen määrämitta-aineistoja on tarkasteltu uudella tavalla erittelemällä aineisto puuston rakenteen mukaan. Niinpä akuuttisia tutkimustarpeita ei juurikaan ole, mutta kuten yleensä tieteissä samoja asioita voidaan tutkia yhä uudelleen ja etsiä lisää uusia tutkimuskohteita.

Kuten edellä totesin, kovin vähän on kehitetty vertailumittareita metsien aineettomien ja monikäyttöarvojen arvottamiselle. Siinä on tutkimussarkaa.

Puupelloista vähän tutkimustietoa

Hakkuu- ja korjuutekniikka kaipaisi koko ajan kehittämistyötä, mutta se on enemmän asenne- ja kehitys- kuin tutkimustyötä. Nykyiselläkin tekniikalla voidaan jatkuvaa kasvatusta toteuttaa. Ongelmat ovat enemmän asenteissa kuin faktoissa.

Täytyy lisäksi muistaa, että kaikki metsät Suomessa olivat 1900-luvun puoliväliin asti yksinomaan erirakenteisia. Siksi kaikki tutkimustyö metsissä koski erirakenteisia metsiä eikä suinkaan nykykäytännön puustoja.

Tutkimusvaje koskee siten siihen asti vähäisiä uudistamiskokeita lukuun ottamatta enemmän nykykäytäntöä kuin jatkuvaa kasvatusta, vaikka toisin väitetään.

Vieläkin päätehakataan vain aikanaan luontaisesti syntyneitä ja pitkään eri tavoin harsittuja metsiä eikä suinkaan nykymenetelmällä perustettuja puupeltoja, josta ei siten ole tarkkaan seurattua tietoa edes koko kiertoajalta. Pohjoisessa vasta kolmannekselta sikäläistä kiertoaikaa.

ERKKI LÄHDE
Kirjoittaja on metsänhoidon emeritusprofessori.

PÄIVÄN KUVA

JOHANNA MÄKELÄ

Anna pusu

Diiva on oikea linssilude, kuvailee **Johanna Mäkelä** charolaislehmäänsä. ”Turpa on aina siellä missä kamerakin.”
Nimestään huolimatta Diiva on erittäin ihmisrakas ja kiltti, Mäkelä kertoo. Kuvassa Diiva poseeraa kotitilallaan Mouhijärvellä Sastamalassa.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: KATJA KOLJONEN

Pelätkööt, kunhan lukevat

Lupasi seksiä, veikin rahat! Sadekaaos uhkaa Suomea. Mies puukotti pyöräilijätytön hengiltä.

Valitettavasti lapsikin tunnistaa nämä iltapäivälehtien otsikoiksi.

Herää kysymys, onko valtamedian tehtäväksi muodostunut kansalaisten pelottelu.

Yleisradion uutistoiminnan vastaava päätoimittaja Atte Jääskeläinen nosti esiin tärkeän kysymyksen keskiviikkona seminaarissa, jossa käsiteltiin mediaalan vastuullisuutta.

Negatiivisuus tuntuu vallanneen uutiset. Lukijoita houkutellaan maailmanloppua maalailevilla otsikoilla. Näin tapahtuu etenkin verkossa, jossa jokainen klikkaus tuo lisää mainosrahaa.

Jääskeläisen mielestä uutisista syntyy mielikuva, jonka mukaan Suomessa eletään päivästä toiseen rajujen sääilmiöiden armoilla. Teillä pelti rytisee ja murhia sekä ryöstöjä tapahtuu tiuhaan. Lapsia ei uskalleta päästää kulkemaan yksin kouluun.

Kasvanut turvattomuuden tunne on harha. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tilastoista selviää, etteivät rikokset ole lisääntyneet Suomessa.

Ihmekös, jos uni ei tule rikosten, sotien ja sosiaalipornon täyttämän uutispäivän jälkeen.

katja.koljonen@maaseuduntulevaisuus.fi

Muun muassa henkirikosten määrä on laskenut 1990-luvun puolivälistä lähtien. Tapauksista suurin osa on syrjäytyneiden ja alkoholisoituneiden miesten keskinäisiä rikoksia. Myös ryöstöjen ja törkeiden pahoinpitelyjen määrä on viime vuosina vähentynyt.

Tilastokeskuksen mukaan myös kuolemaan johtaneet tieliikenneonnettomuudet ovat vähentyneet huomattavasti vuodesta 1985 lähtien.

Toisin kuin tilastoista voisi päätellä, lööpit kirkuvat uutisia, joissa lapsia katoaa ja pusikoissa vaanii sarjamurhaajia. Ainut vaan, että suurin osa niistä ei tapahdu Suomessa. Se, että kyse on ulkomaanuutisesta selviää vasta avaamalla lehden tai klikkaamalla uutisen auki.

Olisiko aika kertoa myös hyviä uutisia? Hyvillä uutisilla en tarkoita Tanssii tähtien kanssa -kisan kilpailijan paljastavaa asuvalintaa.

Atte Jääskeläinen suosittelee siirtymistä negatiivisten asioiden kaivelusta ratkaisukeskeiseen journalismiin.

Sen sijaan, että laitetaan ay-pamput riitelemään keskenään, voitaisiin pyytää heitä keskustelemaan ratkaisuista. Mitä, jos lehtijuttujen myötä syntyisikin osapuolia tyydyttävä sopimus ja uutiskuvassa paiskattaisiin kättä?

Jääskeläisen mielestä journalismin päämäärä ei ole palvella pelkästään maksavia lukijoita, vaan edistää koko yhteiskunnan hyvinvointia. Se ei tapahdu pelottelemalla ja kylvämällä riitaa.

Vai onko tosiaan niin, etteivät positiiviset jutut kiinnosta lukijoita?

Vaikea uskoa. Kukapa nyt haluaisi elää jatkuvassa pelossa. Moni on varmasti ratkaissut ahdistuksen kierteen jättämällä lukematta roskalehdet ja katsomatta iltauutiset. Ihmekös, jos uni ei tule rikosten, sotien ja sosiaalipornon täyttämän uutispäivän jälkeen.

Median tehtävä on välittää tapahtumista totuudenmukainen kuva. Tiukka, tarkistettu faktatieto erottaa journalismin propagandasta.

Voidaan kysyä, onko media onnistunut tehtävässään, jos lukijoille muodostuu vääristynyt kuva ympäröivästä maailmasta? Kuva, jossa Suomen pääministeriä yritettiin puukottaa.

LEHTIKATSAUS

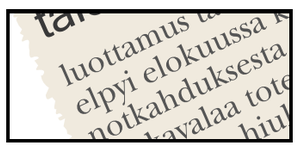

Tie ei kestä jättirekkoja

Lapin Kansa ihmettelee liikennepoliittisen ministeriryhmän aietta nostaa rekkojen enimmäispaino 60:sta 76 tonniin.

”Jättirekat tarvitsevat hyväkuntoiset maantiet, jotka kestävät kulutusta nykyisiä paremmin.”

”Ristiriita on ilmeinen varsinkin Lapissa, jonka maantiet ovat lujilla jo ilman jättirekkojakin – kiitos tierahoista säästämisen ja kasvavan kaivosteollisuuden.

Pohjoisessa nähdään painajaisia siitä, että maantiet rapistuvat entisestään samalla, kun raskaan liikenteen määrä nousee uudelle ennätystasolle. Kun sekaan heitetään lisääntyvä turistiliikenne, se ei voi olla näkymättä onnettomuustilastoissa.

Jos hallitus pitää kiinni jättirekkasuunnitelmastaan, sen on sitouduttava samalla siihen, että Lapin pääväylät remontoidaan jättiläiset kestävään kuntoon.”

Kuntaveron mitta täysi

Kalevan mielestä verotuksen kiristäminen on kunnille riittämätön lääke.

”Veroprosentin nostolla ei ratkaista yhdenkään kunnan palveluiden järjestämiseen liittyviä ongelmia, vaikka hetken helpotus saatetaankin saada.

Jos nykymeno jatkuu, ensi vuonna korotusvuorossa on ainakin seuraava kolmannes kunnista. Sama meno toistuu niin kauan kuin sen annetaan toistua eikä kunnallisia toimintoja rakenneta uudelle pohjalle, leveämpien hartioiden varaan. Siihen hallituksen patistelut kuntaliitoksiin tähtäävät.

Mielipidemittausten mukaan kansalaiset hyväksyvät korkeatkin verot, jos niille löytyy katetta palveluissa. Nyt on käynyt niin, että verot ovat kohonneet, mutta monen peruspalvelun taso on suorastaan laskenut. Varsinkin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestäminen tuntuu olevan yhtä taistelua huononnuksia vastaan.”

Ees taas koulutiellä

Savon Sanomat moittii opetusministeriötä kokonaisnäkemyksen puutteesta. Ensin nuorille suositellaan lukion sijasta ammattiopetusta. Kun nämä ottavat suosituksen todesta, sieltä karsitaan aloituspaikkoja, ja lukioilla on oppilaspula.

”Ei koulutiellä voi kulkea ’ees taas, ees taas’, vaan siellä jos missä pitää vastuullisten päättäjien nähdä kauas tulevaisuuteen.

Lukio-opetusta sinällään on tarpeellista kehittää. Se ei saa jäädä kuitenkaan vain maakuntien pienten lukioitten lakkauttamiseen, mikä nykyisissä poliittisissa oloissa on helpoin ratkaisu. Päähuomio on kiinnitettävä opetuksen sisältöön.

Huolestuttavia ovat esimerkiksi yliopistoista kantautuvat tiedot, etteivät tämän päivän uudet ylioppilaat hallitse kunnolla aina edes äidinkieltään, joka on kaiken oppimisen perusta.”